

**FORMAREA
STATULUI
ROMÂN
MODERN:
DOMNIA LUI
ALEXANDRU
IOAN CUZA**

Contextul internațional

1848-1859 - unirea Principatelor Române a devenit principalul obiectiv național.

Aprilie 1849 - încheierea Convenției de la Balta-Liman între Imperiul Rus și Imperiul Otoman: domnii Principatelor Române au fost numiți de puterile semnatare pe o perioadă de 7 ani (Moldova: Grigore al V-lea Ghica - 1849-1853 și 1854-1856; Țara Românească: Barbu Dimitrie Știrbei - 1849-1853 și 1854-1856).

1853-1856 - Războiul Crimeii: un conflict ruso-turc încheiat cu înfrângerea Imperiului Rus de către forțele franco-britanice, aliate cu Imperiul Otoman, și atragerea atenției Marilor Puteri europene asupra „*chestiunii românești*”.

25 februarie-30 martie 1856 - desfășurarea Congresului de Pace de la Paris, la care au participat Marile Puteri europene (Regatul Unit, Franța, Imperiul Austriac, Prusia, Imperiul Rus, Piemont-Sardinia și Imperiul Otoman), a prevăzut cu privire la spațiul românesc următoarele:

- a. Crearea unui stat românesc tampon între Imperiul Rus și Imperiul Otoman;
- b. Protectoratul rusesc a fost înlocuit cu garanția colectivă a celor 7 Mari Puteri;
- c. Sudul Basarabiei (judetele Cahul, Bolgrad și Ismail) a fost luat de la ruși și a fost cedat Moldovei;
- d. Românii urmau să fie întrebați dacă vor să se unească prin intermediul **Adunărilor ad-hoc**.

Grigore al V-lea Ghica

Barbu Dimitrie Știrbei

Războiul Crimeii (1853-1856)

**Principatele Române
după Congresul de Pace
de la Paris (1856)**

IMPERIUL AUSTRIAC

**BUCOVINA
(Imperiul
Austriac)**

IMPERIUL RUS
**BASARABIA
(Imperiul Rus)**

Arad
Timișoara

Alba Iulia

**TRANSILVANIA
(Imperiul
Austriac)**

Cluj

Sibiu

Brașov

Hotin

Cernăuți

Suceava

Iași

MOLDOVA

Focșani

Galați

Chișinău

C. Albă

ȚARA ROMÂNEASCĂ

Târgoviște

Craiova

București

Brăila

Constanța

IMPERIUL OTOMAN

Marca Neagră

Unirea Principatelor Române

4 octombrie și 12 octombrie 1857 - în Moldova și Țara Românească, Adunările ad-hoc, formate din reprezentanții tuturor categoriilor sociale, au adoptat rezoluții asemănătoare:

- a. Unirea Principatelor Române într-un stat numit România;
- b. Aducerea unui prinț străin dintr-o familie domnitoare a Europei;
- c. Autonomia statului român și un guvern care să reprezinte interesele naționale.

22 mai-19 august 1858 - în cadrul Conferinței din capitala Franței s-a adoptat Convenția de la Paris, prin care s-a stabilit statutul internațional al Principatelor Române și organizarea internă a acestora:

- a. Unirea Principatelor Române sub numele de „*Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei*”;
- b. Noul stat urma să fie condus de 2 domnitori, 2 adunări legislative, cu 2 capitale, și ar fi avut 2 instituții comune cu sediul la Focșani: Comisia Centrală (rol în elaborarea legilor comune) și Înalta Curte de Casație și Justiție;
- c. Formarea unor adunări electivă, pe baza **votului censitar**, cu rol în alegerea domnilor;
- d. Desființarea rangurilor boierești și a Regulamentelor Organice.

5 și 24 ianuarie 1859 - în Moldova și în Țara Românească, Adunările electivă de la Iași și București, l-au ales domn pe Alexandru Ioan Cuza (1859-1866).

Adunarea ad-hoc din Moldova (1857)

CONVENȚIA

ÎNCHIEATĂ LA PARIS

la 19 August 1858

între Franța, Austria, Marea-Britania, Prussia, Russia, Sardinia și Turcia,

atingătoare de reorganizarea PRINCIPATELOR-UNITE

a Moldaviei și a Valakiei,

urmată de protocoalele celor 19 ședințe ținute spre acest sfârșit.

1859.

BUCUREȘCI.

Tipografia C. A. Rosetti.

Alexandru Ioan Cuza

Principatele
Române după
Convenția de la
Paris (1858)

Mihail Kogălniceanu

Theodor Aman - *Proclamarea Unirii* (1859)

Alexandru Ioan Cuza și soția sa, doamna Elena

Domnia și reformele lui Cuza

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza a cunoscut două etape:

I. 1859-1862 - recunoașterea internațională și realizarea Unirii:

a. 1859-1861: Alexandru Ioan Cuza și agenții diplomatici români au intervenit pe lângă Marile Puteri pentru recunoașterea actului Unirii Principatelor, recunoscută doar pe durata domniei lui Cuza;

b. 1859-1862: unificarea monetară, a armatei (prin crearea unui stat major unic și numirea unui ministru de război), a telegrafului, poștelor și a vămile, administrativă (stabilirea capitalei noului stat la București) și legislativă (formarea unui Parlament Unic și numirea primului guvern unic, condus de Barbu Catargiu).

București, vedere din Dealul Mitropoliei (1859)

Drapelul României în perioada domniei lui Cuza (1862-1866)

Domnia și reformele lui Cuza

II. 1863-1865 - perioada marilor reforme:

1862 - guvernul condus de Barbu Catargiu s-a opus tuturor reformelor care ar fi subminat baza materială și puterea marilor proprietari de pământ (latifundiari sau moșieri) ⇒ 8 iunie 1862 - asasinarea prim-ministrului Catargiu.

1862-1863 - perioada guvernării Nicolae Kretzulescu: a fost folosită titulatura de România (1863).

1863 - politica autoritară dusă de Cuza a determinat formarea „*monstruoasei coaliții*”, o grupare de forțe conservatoare și liberale radicale, care a avut drept scop înlăturarea domnului.

11 octombrie 1863-26 ianuarie 1865 - guvernul liberal condus de Mihail Kogălniceanu a implementat marile reforme din perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza:

a. 25 decembrie 1863 - a fost adoptată **Legea secularizării averilor mănăstirești**: statul a confiscat pământurile și averile clerului (25.6% din suprafața agricolă națională);

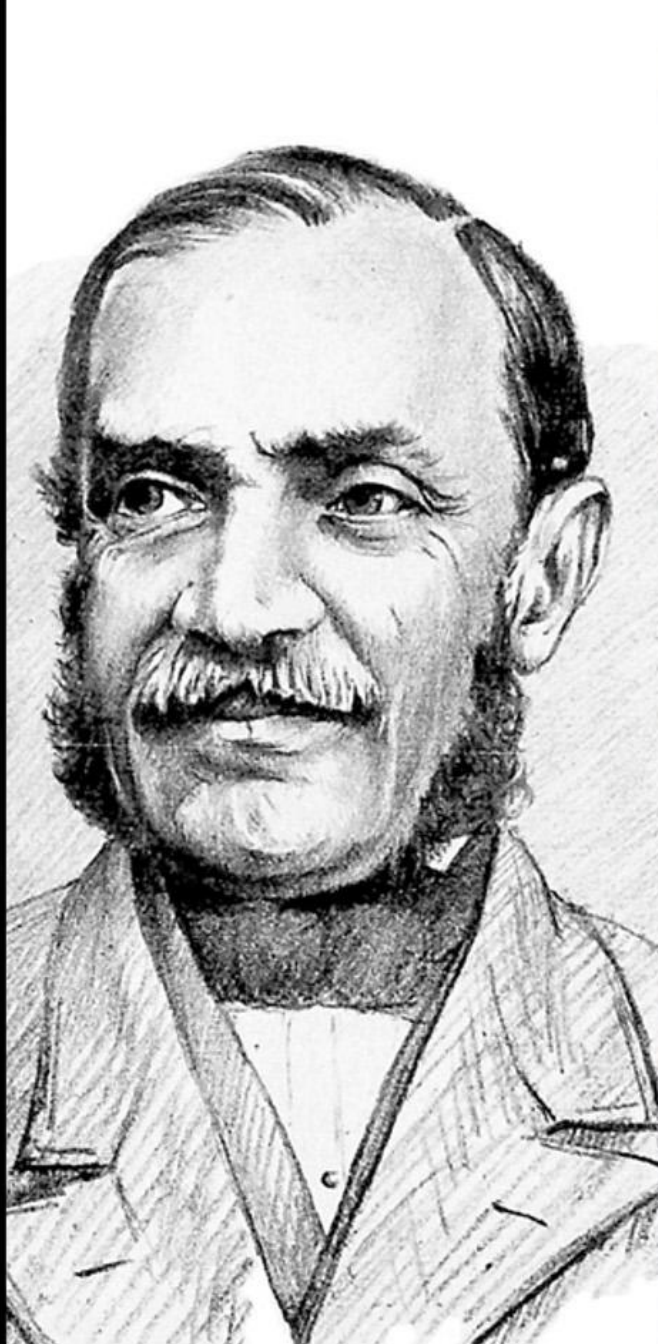
b. 7 februarie 1864 - adoptarea **Legii pentru organizarea puterii armate**: s-au format 4 divizii la București, Iași, Galați și Craiova, formate din toți bărbații cu vârste între 20 și 50 de ani;

c. 13 martie 1864 - dezbaterile Proiectului de Lege rurală a dus la un conflict între Adunarea Legislativă, conservatoare, și guvernul liberal;

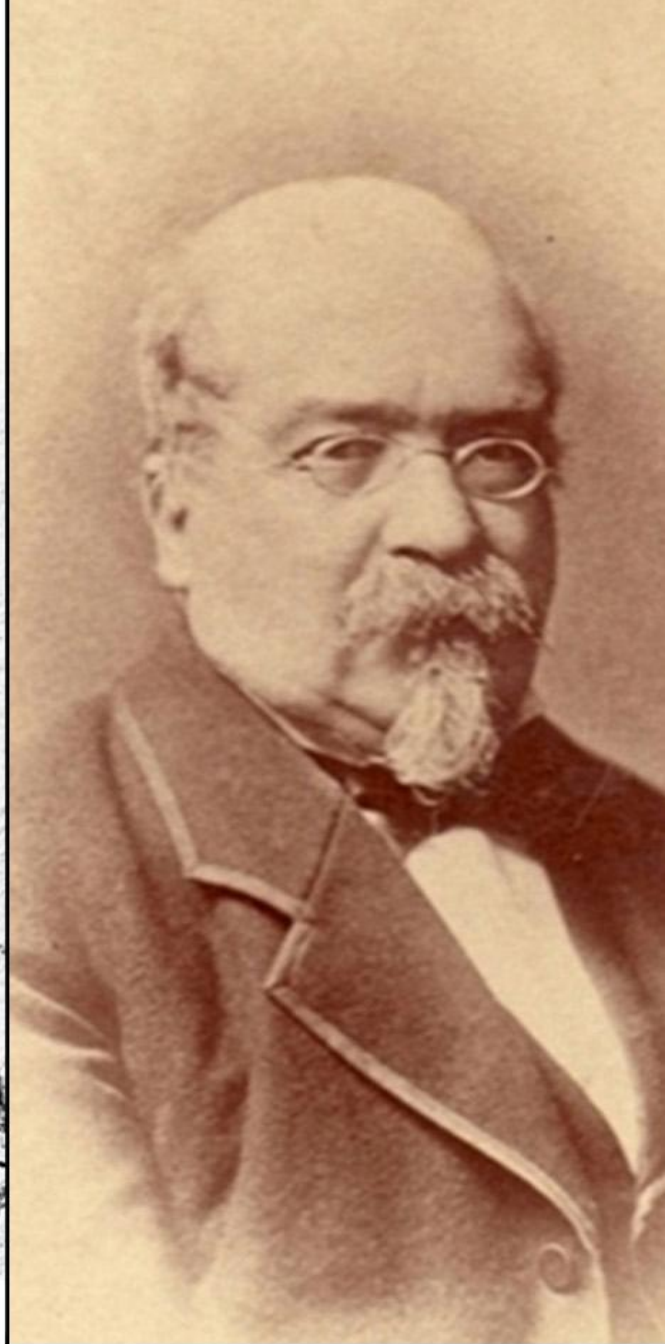
d. 31 martie și 14 aprilie 1864 - au fost adoptate **Legile de organizare administrativă**: au prevăzut organizarea teritoriului în comune rurale și județe, conduse de un primar și un prefect.

Barbu Catargiu

Nicolae Kretzulescu

Mihail Kogălniceanu

Procesiune religioasă (1863)

„Când Domnitorul Cuza s-a urcat pe tron a rămas îngrozit de jafurile călugărilor ce i-au momit prin felurite meșteșuguri pe credincioși ca să lase averile lor danii mănăstirilor. Călugării au trăit aici ca în paradis. Pivnițele au fost pline de vinurile cele mai delicioase, arhondăriile cu mâncările cele mai alese. Ei au format un fel de stat în stat și nimeni nu le-a putut cere vreo socoteală despre ceea ce au făcut. Au fost fără nici o milă față de cei nevoiași. Când un călător a înnoptat pe drum și s-a oprit la poarta unei mănăstiri ca să ceară mâncare și adăpost, a fost izgonit cu cruzime. Acei care au adunat averi, speculând naivitatea credincioșilor, au fost de-o zgârcenie extraordinară față de nenorocitul călător care a implorat cu lacrimi în ochi găzduirea peste noapte sau un blid de mâncare.

Atunci, Cuza a pus la cale una dintre „excursiile” sale incognito. Deghizat în călător ostenit de drum, a bătut pe înserate la poarta unei mănăstiri, cerând găzduire. A fost refuzat. Mânios, domnitorul s-a întors în fruntea unui corp de oaste, care a așteptat tupilat într-o pădure din apropiere. Cuza a mai adus cu sine și o ceată de pungași. Tot alaiul a intrat în mănăstire.

Domnitorul a intrat prin chilii și a înșfăcat pe fiecare călugăr de gât, scoțându-l afară și introducând în locul lui un hoț sau pungaș, însoțind această schimbare de persoane cu următoarele cuvinte: <<Hoți scot de aici și tot hoți introduc!>>. Astfel, unele mănăstiri au fost transformate în temnițe. Cel mai cunoscut exemplu a fost Văcăreștiul.”

(Octav Gorescu, *Văcărești mănăstire. Văcărești penitenciar*)

Domnia și reformele lui Cuza

2 mai 1864 - Cuza a dizolvat Adunarea Legislativă printr-o lovitură de stat, a instaurat o domnie autoritară și a adoptat *Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris*: domnul și-a mărit puterea politică prin deținerea puterii executive, inițiativă legislativă și drept de veto, iar Adunarea Electivă a fost reformată, prin introducerea unei a doua camere a Parlamentului, Corpul Ponderator (Senatul).

e. 3 iulie 1864 - adoptarea **Legii electorale**: a fost scăzut censul și astfel s-a asigurat o mai largă participare și reprezentare la vot pentru burghezie și țărănime;

f. 26 august 1864 - a fost adoptată **Legea rurală**: au fost împrăștiate peste 500.000 de familii de țărani cu aprox. 2.000.000 de hectare de pământ luat de la marii latifundiari și din averile mănăstirești, în funcție de numărul de vite deținute: fruntașii (au deținut două perechi de boi) au primit, în medie, cca. 6 ha de familie; mijlocașii (au deținut o pereche de boi) 4.5 ha; pălmașii (nu au deținut animale de povară) 2.5 ha;

g. 15 septembrie 1864 - adoptarea **Legii pentru implementarea Sistemului Metric de măsuri și greutate în România**: a fost introdusă ocaua (aprox. 1.3 kg);

h. 7 decembrie 1864 - a fost adoptată **Legea instrucțiunii publice**: învățământul primar a devenit obligatoriu și gratuit, iar la Iași (1860) și la București (1864) au fost fondate primele universități;

Țărani la arat (1864)

Casă țărănească (bordei) din perioada domniei lui Cuza (1864)

„Sătenilor!

Îndelungata voastră așteptare, marea făgăduință, dată vouă de înaltele puteri ale Europei prin art. 46 al convenției, interesul patriei, asigurarea proprietății funciare și dorința mea cea mai vie s-a îndeplinit. Claca (boierescul) este desființată pentru dea pururea și de astăzi voi sunteți proprietar pe locurile supuse stăpânirii voastre, în întinderea hotărâtă prin legile în ființă.

Mergeți dar, mai înainte de toate la poalele altarului și cu genunchii plecați, mulțumiți atotputernicului Dumnezeu, pentru că prin ajutorul său, în sfârșit ați ajuns a vedea această zi frumoasă pentru voi, scumpă inimii mele și mare pentru viitorul României. De astăzi voi sunteți stăpâni pe brațele voastre; voi aveți o părticică de pământ, proprietate și moșie a voastră, de astăzi voi aveți o patrie de iubit și de apărut. (...)

Claca și toate celelalte legături silite între voi și stăpânii voștrii de moșii sunt desființate prin plata unei drepte despăgubiri! De acum înainte voi nu veți mai fi cu dânșii în alte legături decât acele ce vor izvorî din interesul și buna primire a unora și a altora.”

(Proclamația lui Alexandru Ioan Cuza către sătenii clăcași)

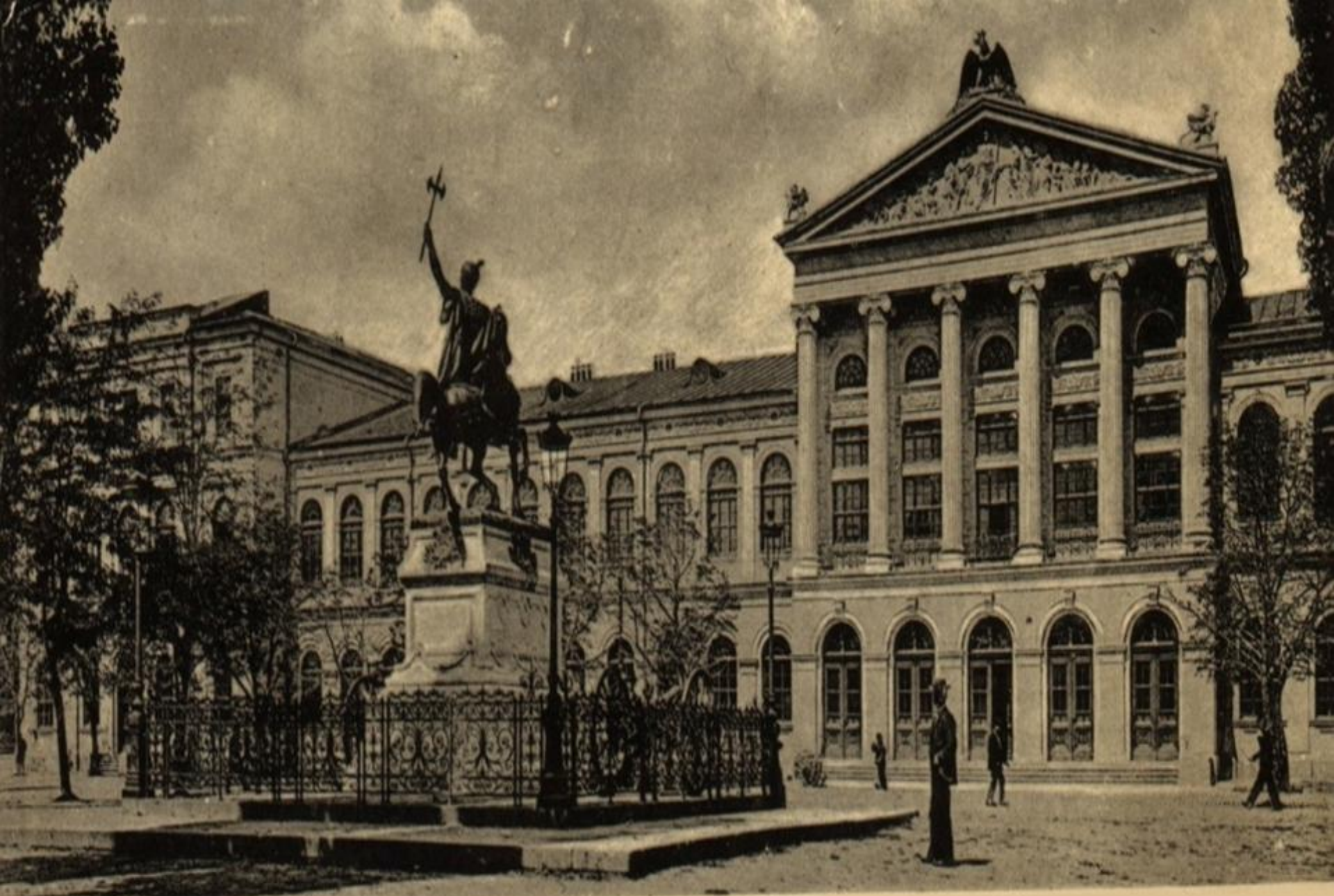
Pe data de 7 decembrie 1864 a fost adoptată **Legea instrucțiunii publice**, prin care învățământul a căpătat o organizare unitară pe cuprinsul țării. Sistemul de educație a fost structurat în 3 cicluri: primar (4 ani), secundar (7 ani) și universitar (3 ani). Învățământul primar a devenit gratuit și obligatoriu. Tot în domeniul învățământului s-a remarcat înființarea primelor universități din România, cea de la Iași (1860) și de la București (1864).

Câteva dintre prevederile legii din anul 1864:

1. Învățământul a fost împărțit în public și privat.
2. Învățământul public a fost: primar, secundar și superior.
3. Ciclul elementar a fost obligatoriu și gratuit pentru copiii de la opt la 12 ani.
4. Învățământul elementar a cuprins următoarele obiecte de studiu: citirea, scrierea, catehismul, noțiuni de igienă, gramatică, geografie, istoria și dreptul administrativ al țării, aritmetică și sistemul legal al măsurilor și greutateilor.
5. Au avut dreptul să nu își înscrie copiii la școala publică părinții care au putut să dovedească că le oferă educație acasă sau în instituții private.
6. Părintele va primi avertisment de la învățător, și apoi de la consiliul local, dacă nu își trimite copilul la școală. Dacă continua să nu îl aducă la școală, părintele putea primi o amendă de 20 de parale la orașe și de 10 parale la sate pentru fiecare zi lipsă. În caz de recidivă, amenda s-a dublat.

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (începutul secolului al XX-lea)

Universitatea din București (sfârșitul secolului al XIX-lea)

Domnia și reformele lui Cuza

- i. 13 decembrie 1864 - a fost înființată C.E.C. (Casa de Economii și Consemnațiuni);
  - j. 3 decembrie 1864 - adoptarea **Legii privind autocefalia Bisericii Ortodoxe Române**: independența Bisericii față de Patriarhia de la Constantinopol;
  - k. 1 mai 1865 - s-a adoptat **Codul de Procedură Penală**: s-a exclus pedeapsa cu moartea;
  - l. 4 iulie 1865 - adoptarea **Legii de reorganizare a justiției**: au fost înființate noi instanțe judecătorești: Tribunalele Județene, Curțile de Apel, Curțile de Jurați și Curtea de Casație;
  - m. 1 decembrie 1865 - adoptarea **Codului Civil**: a prevăzut obligația căsătoriei și a divorțului civile.
- 11 februarie 1866 - a fost organizată o lovitură de stat, Cuza a fost silit să abdice și să urmeze calea exilului, iar guvernarea a fost preluată de o locotenență domnească.

Clădirea C.E.C.-ului (începutul secolului al XX-lea)

Abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza (11 februarie 1866)

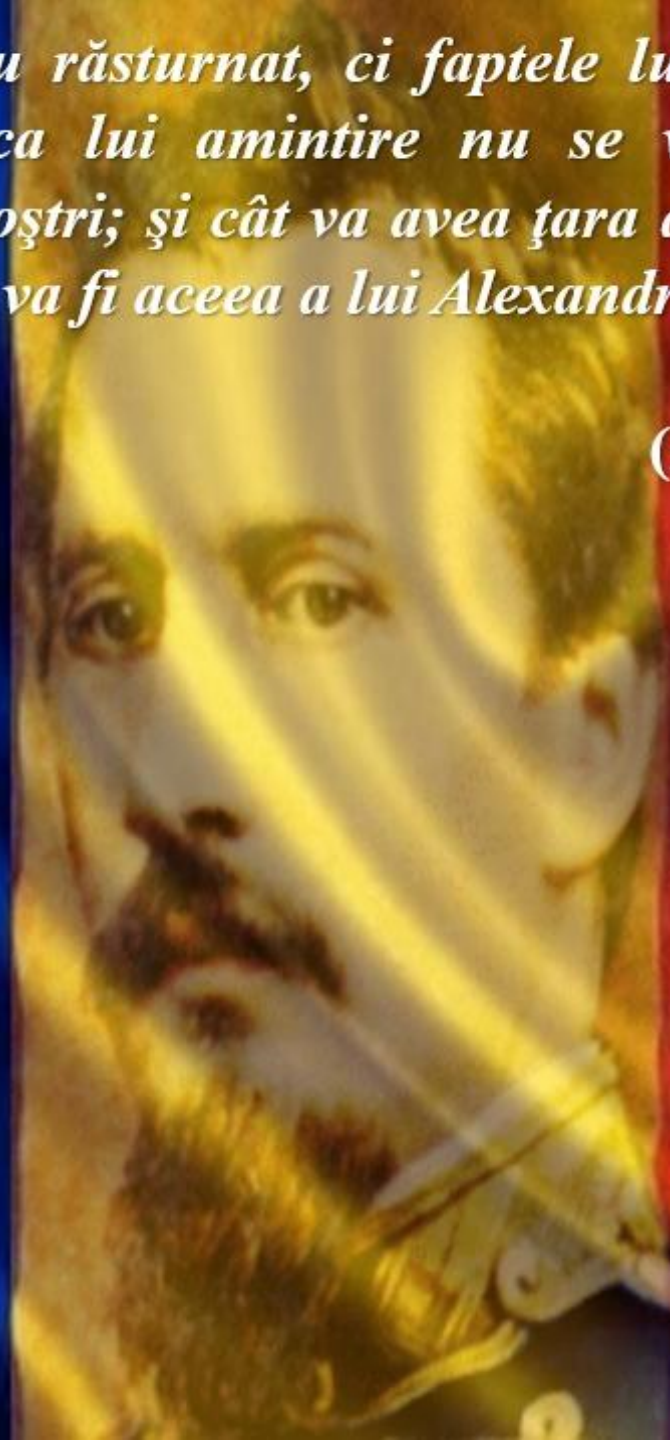
Urmări

1859 - apariția unui nou stat pe harta Europei, România.

Unificarea Principatelor Române a dus la accelerarea procesului de modernizare și de occidentalizare a spațiului românesc.

„Nu greșelile lui l-au răsturnat, ci faptele lui cele mari. Ele sunt nepieritoare... Veșnica lui amintire nu se va stinge din inimile noastre și ale fiilor noștri; și cât va avea țara aceasta o istorie... cea mai frumoasă pagină va fi aceea a lui Alexandru Ioan I”.

(Mihail Kogălniceanu)

BIBLIOGRAFIE

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
3. Stoica, Stan (coordonator), Băluțoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
4. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
5. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
6. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
7. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
8. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
9. Hitchins, Keith, *Românii: 1774-1866*, Editura Humanitas, București, 2018.
10. Damean, Sorin Liviu, Oncescu, Iulian, *O istorie a românilor de la Tudor Vladimirescu la Marea Unire (1821-1918)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2015.
11. Isar, Nicolae, *România sub semnul modernizării: de la Alexandru Ioan Cuza la Carol I (1859-1914)*, Editura Universitară, București, 2017.
12. Imagini: Google Images (domeniul public).

Vă mulțumim pentru atenție!

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

